

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3026/2021. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 209. §-a, továbbá a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.826/2018/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Makó András ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett indítványában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 209. §-a és Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.826/2018/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó szerint az Mt. támadott szabálya és az ítélet sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését [a tartalma szerint a XXVIII. cikk (1) bekezdését, tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog], valamint a XV. cikk (1)–(2) és (4) bekezdéseit.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügy lényege szerint az indítványozó mint vezető tisztségviselő önkormányzati tulajdonban álló társaság ügyvezetését a társasággal kötött megállapodása szerint előbb megbízási jogviszonyban, később munkaviszonyban látta el. Munkaviszonyát jogellenesen megszüntették, és az alkotmányjogi panasszal érintett bírói döntések a munkaviszony jogellenes munkáltatói megszüntetésének a jogkövetkezményeit határozták meg a konkrét ügyben. Az indítványozó keresetét – amelyben egyebek között azt kérte, hogy ügyében a vezető állású személy munkaviszonyának munkavállaló általi jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményét az esélyegyenlőség alapján munkáltatói jogellenes felmondás esetén is alkalmazzák – a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.300/2018/3. számú ítélete részben elutasította. A Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta (1.Mf.21.826/2018/3.), a Kúria a törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Mindhárom bíróság utalt arra, hogy az Mt. 209. § (6) bekezdése – amely szerint a vezető munkaviszonyának jogellenes megszüntetése esetén [a 84. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően] tizenkét havi távolléti díjnak megfelelő összeget köteles megfizetni – kizárólag a vezető munkaviszonyának jogellenes megszüntetése esetére irányozza elő a 12 havi távolléti díjnak megfelelő összeg megfizetését és nem alkalmazható abban az esetben, hogy ha a vezető állású munkavállaló munkaviszonyát a munkáltató szünteti meg jogellenesen; vezető állású munkavállaló munkaviszonyának munkáltató általi jogellenes megszüntetése esetén az általános szabályok az irányadóak.
- [3] 1.2. A két alkalommal kiegészített alkotmányjogi panasz megjelölte egyrészt az Mt. 209. §-át, másrészt a Miskolci Törvényszék ítéletét. Tartalma szerint a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányul, és a bíróságoknak az Mt. 209. § (6) bekezdésére vonatkozó jogértelmezését kifogásolja, az Alaptörvény számos rendelkezése sérelmére hivatkozva.
- [4] A panasz tartalma szerint azért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel a bírói döntés, mert sérti a törvény előtti egyenlőség elvét, ellentmond az Alaptörvény céljának, ugyanazon jogellenes cselekményt eltérően szankcionál a két fél esetében. Az Alaptörvény céljának kizárólag az a jogalkotói szabályozás felel meg, ha a munkaviszony jogellenesen megszüntetésekor vezető beosztású munkavállaló esetén, bármelyik fél szünteti meg a jogviszonyt jogellenesen, akkor a felek egyaránt és egyenlően 12-12 havi kártérítési felelősséggel tartoznak egymásnak. E szabályozás nélkül ez a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik. Az Alaptörvényt ebből az okból is sértik az ítéletek. A XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség adott esetben nem valósul meg, a munkavállaló és a munkáltató nem egyenlő a törvény előtt egyrésztől, mivel a kártérítés mértékének meghatározásánál súlyosbító felelősséget (vezető beosztás) csak egyikük terhére állapít meg;

másrészt, mivel általánostól eltérő szabályozást csak az egyik fél tekintetében hozott a jogalkotó. A másik fél esetében nem felel meg az Alaptörvény céljának, a józan ész logikája alapján jogellenes felmondás esetén mindkét félnek egyforma felelősséggel kellene tartoznia. A XV. cikk (4) bekezdése szerinti esélyegyenlőség nem valósul meg, mivel általánostól eltérő szabályozást a vezető beosztású munkavállalókra nézve a jogalkotó csak a kötelezettségeikre nézve hozott, jogaik, káraik tekintetében nincs ilyen eltérő, külön szabályozás.

- [5] A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog azért sérült a konkrét esetben, mert a bíróság a döntését a hatályos jogszabályok szerint annak szó szerinti értelmezésével hozta. Az általánostól eltérő szabályozás kiterjesztésére nem látott lehetőséget, ami az Alaptörvény 28. cikk ismeretében azonban célszerűbb, észszerűbb és jogszerűbb lett volna. Semmilyen jogszabály nem tiltja az Mt. 209. § (6) bekezdése kiterjesztését az ellentétesen megvalósult jogi szituációra. A Mt. nem ad felhatalmazást ugyanakkor arra sem, hogy nem illeik meg egyenlő jogok, sőt egyenlő elbírálás a munkavállalót a jogok gyakorlása terén a munkáltatóval. Az ilyen olvasata az Mt.-nek kifejezetten alaptörvény-ellenes.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [7] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] 3. Az alkotmányjogi panasz egyrészt jogszabály, másrészt bírói döntés ellen irányul.
- [9] 3.1. Az Mt. számos különbséget tesz a munkáltató és a munkavállaló jogállása között, ezek között szerepelnek a munkaviszony jogellenes megszüntetésének az eltérő jogkövetkezményei is. A panaszban nem szerepel annak bemutatása kellő alkotmányjogi érvek alapján, hogy az állított hátrányos megkülönböztetés homogén csoporton belül áll fenn {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]}, vagy eltérő csoportba tartozó személyeket kezelnek azonos módon {12/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [82]}. A vezető tisztségviselői tisztség és a vezető állású munkavállalói státusz, az ebből eredő polgári jogi és munkajogi kötelezettségek, ezek között a munkaviszonynak a munkáltatói és munkavállalói jogellenes megszüntetése egyes eltérő következményei az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján az Mt. 209. §-át, annak a (6) bekezdését illetően alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel.
- [10] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére (lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]). Az alkotmányjogi panasz a lényege szerint azt állítja, hogy a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés a kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt alaptörvény-ellenes; ez az érvelés a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal hozható kapcsolatba. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetében, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja (lásd például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]; 3113/2020. (V. 8.) AB végzés [14]–[16]). A bíróságok döntéseiket megindokolták, azaz megjelölték, hogy döntéseiket mely jogszabályi rendelkezésekre alapították és minden releváns körülményre kiterjedő indokolással támasztották alá, hogy az indítványozó kereseti kérelmének miért nem lehetett teljes egészében helyt adni és miért nem lehetett analógia alkalmazásával az Mt. 209. § (6) bekezdését a munkáltatói jogellenes jogviszony megszüntetésre alkalmazni.

- [11] Annak az értelmezése, hogy a jogszabály miként rendelkezik a jogellenesség esetére járó juttatásokról, az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem veti fel azt, hogy a támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [12] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2021. január 12.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/528/2020.

